

Op heterdaad

Tanja de Jonge

Bestel het boek op www.tanjadejonge.nl
ISBN:9789090319841

© Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur. Dit verhaal komt uit de bundel *KORT, 14 verhalen met creatieve lesideeën voor de 1e en 2e klas van het VO*. Auteur Tanja de Jonge, redacteur: Annemarie Verhoef.

Op heterdaad

Mijn moeder was die middag onbereikbaar. Ze had een controle-afspraak in het ziekenhuis, ze had haar telefoon uitgezet. Je kunt haar meestal beter een berichtje sturen, want ze zet haar telefoon heel vaak uit. Maar dat wist de manager van de Xenos natuurlijk niet, toen hij haar probeerde te bellen.

De man wilde per se iemand van de familie spreken. Hij had mijn telefoonnummer van Tygo gekregen. Ik wist niet eens dat Tygo mijn nummer uit zijn hoofd kende.

Ik had juist een beker warme chocomel gemaakt voor mezelf, de koektrommel opengezet om speculaasjes te kunnen graaien en op mijn kamer Netflix opgezet. Kortom, het perfecte recept voor een heerlijke middag alleen thuis.

Toen mijn telefoontje trilde, zette ik de tv op pauze. 'Met Sterre,' nam ik op.

'Goedemiddag, je spreekt met Frank van Oostrom van de Xenos.' De man had een warme, vriendelijke stem. Ik dacht eigenlijk dat hij een telefonische verkoper was, tot hij zei: 'Je bent familie van Tygo Mulder, toch?'

'Ja,' zei ik, 'ik ben zijn zus.'

De man zei dat hij belde, omdat hij mijn broer vandaag op heterdaad betrapte had bij het plegen van een diefstal.

'Goh,' zei ik. Ik nam een slok. Het was nog heet. Ik blies in mijn mok en keek naar Clay Jensen die in mijn beeldscherm bij Hannah's kluisje stond.

'Is dat alles wat je te zeggen hebt? Goh?' vroeg Frank van Oostrom.

‘Het is niet de eerste keer dat hij steelt,’ legde ik uit.

Hij zei: ‘ik zie wel dat dit geen normale jongen is, want hij gedraagt zich niet zoals de gemiddelde winkeldief.’

‘Nee?’ vroeg ik.

‘Ik zag hem een iPhone hoesje in zijn zak steken. Dus ik loop op hem af en ik zeg: “jongeman, dat is niet de bedoeling.” En hij staart me aan met een blik alsof hij dwars door me heen naar de muur achter me kon kijken. Ik kreeg het er koud van. Ik kreeg geen contact met hem. Begrijp je?’

‘Ja,’ zei ik.

Vervolgens had de man van de Xenos Tygo gevraagd mee naar het magazijntje te lopen om hem te fouilleren. Tygo zakte op een stoel.

‘Fouilleren?’ vroeg ik. ‘Serieus? U kunt ook aan hem vragen of hij het teruggeeft. Dat doet hij wel, hoor.’

‘We hebben als protocol dat we een vergrijp niet in de winkel uitzoeken, in verband met de andere klanten,’ zei Van Oostrom. ‘Ik heb hem het iPhone hoesje afgenomen. Daarna heb ik uitgelegd dat we bij diefstal altijd de politie inschakelen. Maar ik weet niet of hij snapte wat ik zei.’

Ik zei dat Tygo dat heus wel snapte.

‘Hij zegt namelijk geen boe of bah, en hij ziet nogal wit. Ik weet niet goed wat ik met hem aan moet. Ik vind het een beetje... lastig.’

Lastig? Right, dacht ik. Daar gaan we weer. Het is altijd hetzelfde liedje. Overall hebben ze van die stoere stickers hangen met ‘wij rekenen af met winkeldieven!’ maar als puntje bij paaltje komt, zijn die winkeliers gewoon te soft. Het is ongelooflijk wat je voor

elkaar krijgt, wanneer je als een aardappelzak op een stoel ploft en net doet alsof je niet meer in staat bent om te praten. Ik bedoel, het is echt niet zo dat Tygo niets kan. ‘Wat dacht u van de politie bellen?’ vroeg ik.

‘Kun je hem niet komen ophalen?’ vroeg de man. ‘Dan vergeten we het.’

Mijn moeder zegt altijd dat Tygo alleen maar wat meer structuur nodig heeft dan andere kinderen. Structuur. Daarvoor zit hij op een speciale school. Maar het lukt hem dus wel, om onder schooltijd de winkels te bereiken, om dingen te gaan jatten. Als die lui van zijn school zich aan hun eigen regels zouden houden, was er niks aan de hand. Maar dat doen ze dus niet en daarom heeft Tygo ook vaak de hulp nodig van iemand die hem uit dit soort netelige situaties komt redden. Mijn moeder is misschien zo gek, maar ik bedank ervoor.

Tygo is ook zo’n waardeloze dief. Ik heb hem al zo vaak gezegd, dat hij het een beetje beter moet aanpakken, om ons te ontlasten van dat diefstalgedoe. Als hij nou eens zorgt dat hij niet gepakt wordt! Hij doet het ook zo sukkelig, met dat te groot uitgevallen lijf van hem. En dan wordt hij betrapt en dan speelt hij Gekke Henkie en dan komt hij er altijd weer mee weg. ‘Zo leert hij het nooit,’ zei ik.

‘Wat?’

‘Dat hij niet mag stelen. Daarom belt u toch de politie? Zodat de dief het afleert?’ Waarom moest ik toch altijd de verstandigste zijn? Konden mensen niet zelf nadenken? Ik keek naar buiten.

‘Het regent,’ zei ik.

‘Wat heeft dat ermee te maken?’ vroeg de man.

‘Als het regent, heb ik geen zin om op de fiets te stappen. Dan kan ik hem dus niet komen halen.’

Aan de andere kant van de lijn liet de man een stilte vallen.

‘Meneer, mijn broer wordt drie keer per maand betrapt, maar er is zelden iemand die voor hem de politie belt. Omdat hij zijn uiterlijk mee heeft. Ziet u dat dan niet? Hij ziet er te onschuldig en te contactgestoord uit om hem aan te geven. Maar hij is gewoon een dief.’

‘Ik heb er een slecht gevoel bij,’ piepte Frank van Oostrom.

‘Waarom?’ vroeg ik.

‘Omdat ik zie, dat er iets niet goed is met die jongen.’ Zijn stem klonk klagerig.

‘Pardon?’ vroeg ik.

Van Oostrom begon er spontaan van te stotteren. ‘N-n-nou ja, er is toch iets met hem? Da-da-dat zie ik toch?! Dat is toch zo?’

‘Hij heeft ASS. Dat hebben zoveel mensen. Dat is niks bijzonders, hoor.’

‘Wat?’

‘Hij is autistisch.’

‘Zo’n jongen kan er dus niks aan doen,’ concludeerde Van Oostrom.

‘Echt wel,’ riep ik. ‘Hij snapt alles, hoor. Hij is niet dom. Hij weet dondersgoed dat hij iets fout doet. U kunt hem gerust inrekenen.’

‘Dus jij denkt echt, dat ik de politie moet bellen?’

‘U heeft toch zo’n sticker in de winkel hangen? Wij rekenen af met winkeldieven? 181 euro. U stelt toch regels?’

‘Maar het was maar iPhone hoesje,’ zei de man. ‘Dat kost bij ons twee vijftig. Het is een diefstalletje van niets. En ik heb het hoesje

al terug.'

'Daar gaat het dus niet om,' riep ik. 'U moet zich houden aan uw eigen regels. Tygo is een kind, dus zijn straf valt waarschijnlijk wel mee. Wilt u soms een draaideurcrimineel van mijn broer maken?'

'Wat? Nee.'

'Leer het hem dan af. Bel de politie.'

'Oké,' zei de man. 'Ik denk dat je gelijk hebt.' Hij beloofde de politie te bellen.

'Vraag of ze hem mee naar het bureau nemen,' zei ik. 'Dan haalt mijn moeder hem daar vanmiddag op. Ze weet de weg. Ik app haar wel even.'

Ik hing op en appte naar mijn moeder: "De Xenos belde. Ze hebben Tygo betrappt bij een diefstal. Ik heb nog geprobeerd of ik hem op mocht halen, maar die man was niet om te praten. Hij heeft de politie gebeld."

Ik vind dat niet alles altijd maar om Tygo hoeft te draaien. Ik vind dat ik ook af en toe recht heb op een rustige middag. Daarom zette ik de tv weer op play en keek ik languit liggend op mijn bed naar *Thirteen reasons why*. De chocomel was koud geworden.

PRAAT

- Begrijp je waarom Sterre vindt dat de winkelier de politie moet bellen of vind je dat ze iets anders had moeten zeggen?
- Waarom wil Sterre haar broer niet gaan ophalen? Wat zijn haar argumenten?
- Vind je dat Sterre haar broer helpt of verraadt? Hoe zou jij omgaan met zo'n situatie?

LEES

Wat weet je na afloop van het lezen over Sterre? Wat vind je van haar houding?

DOE

Speel met zijn tweeën een telefoongesprek na. Ga hierbij met de rug naar elkaar toe zitten.

- De ene persoon speelt een verkoper, die probeert om een internet abonnement te verkopen, de andere persoon wil dat abonnement niet en verzint redenen om eronder uit te komen.
- De ene persoon speelt een oma, die graag op bezoek wil komen op zondagochtend, maar de andere persoon wil liever uitslapen. Hoe kletst hij zich eruit?
- De ene persoon speelt een trainer van de voetbalclub, die wil dat er lootjes verkocht worden aan de deur. De

opbrengst is voor de club, maar de persoon aan de andere kant van de lijn heeft er echt geen zin in. Wat zegt hij?

Als personages in een verhaal met elkaar in gesprek zijn, noemen we dat een **dialogoog**. Wat een personage in een gesprek zegt, kun je op verschillende manieren opschrijven.

Schrijf je **letterlijk** op wat iemand zegt, dan noem je dat de **directe rede**. Zinnen in de directe rede staan tussen aanhalingstekens. Dan schrijf je bijvoorbeeld: Hij zei: 'ik heb honger.'

Bij de **indirecte rede** worden de woorden niet letterlijk opgeschreven, maar in een bijzin verteld. Dan schrijf je bijvoorbeeld: Hij zei, dat hij honger had.

Als je alleen de directe rede gebruikt, zoals in een toneelstuk, noem je dat een **kale dialogoog**. Wanneer er ook beschrijving bij staat, zoals 'zei hij', heet het een **aangeklede dialogoog**.

Alles wat direct gezegd wordt, staat in het verhaal op heterdaad tussen aanhalingstekens. Kopieer het verhaal en kleur met een marker alle tekst die Sterre uitspreekt geel, markeer de tekst die meneer van Oostrom uitspreekt met een andere kleur. Je hebt

nu de directe rede gemarkeerd.

Een tekst met alleen dialogen lijkt op een toneelversie van de tekst.

- Lees de kale dialoog in tweetallen hardop voor. Je merkt dat je belangrijke informatie van het verhaal mist. Waardoor komt dat?
- Om de toneelversie van de tekst af te maken, moet je van alle indirecte rede een directe rede maken. Doe dit.
- Stel je voor dat dit een toneelstuk wordt. Welke aanwijzingen heb je nodig voor de regisseur? Denk hierbij aan decor, licht en geluid. Zet de aanwijzingen in de kantlijn.